

CYFLWYNIAD SEMINAR UNIGOL

DEIO CLWYD

TROSOLWG O'R SEMINAR

- Cyflwyno cysyniadau cynnar o'r maes cynllunio iaith
- Amlygu cyfyngiadau cysyniadau sylfaenol gyda safbwyntiau damcaniaethol
- Beirniadu safbwyntiau damcaniaethol trwy eu gosod o fewn cyd-destunau ieithyddol cyfoes
- Cipolwg i ddyfodol y maes
- Crynodeb o brif ddadleuon y seminar

HAUGEN, Y CATALYDD?

- Tarddiad cynllunio ieithyddol (*Haugen, 1959, t. 109123*).
- Trefn sylfaenol ar iaith - codio, safoni, canllawiau/rheolau gramadegol ayyb
- Cynllunio Corpws
- Yn brin o ystyriaethau cymdeithasol a diwyllianol - (*Fishman, 2001*)
- Ei waith yn hanfodol o ran siapio y maes

FISHMAN, YR ARLOESWR?

- Adeiladu ar waith Haugen, ond yn tynnu sylw at gyfyngiadau ei ymagwedd dechnegol/fecanyddol
- Ymdrechion o'r gawelod i fyny - y raddfa GIDS- (*Fishman, 2001, t.466*)
- Ymgysylltu'n ddyfnach gyda agweddau cymdeithasol, diwyllianol a gwleidyddol
- Cynllunio Caffael
- Conglfaen adfywiad yw pontio ieithyddol rhwng cenedlaethau
- Diffyg pwyslais ar y rôl o gymhellion economaidd

DAMCANIAETHAU AR WAITH

- Tebygrwydd rhwng y Gymraeg aBasgeg:
 - Cynllunio caffael effeithiol - micro a meso
 - Cymhellion economaidd
 - Ymdrechion ar lawr gwlad
 - Yn parhau i wynebu heriau tebyg
- Llydaweg a Gaeleg:
 - Pwysleisio cyfyngiadau polisiau macro a micro ar ben eu hunain
 - Wedi methu â gwrthsefyll dominyddiaeth ieithyddol ac ataliad canolog
 - Yn rybudd i eraill
- Taro cydbwysedd yn hollbwysig

BETH SYDD I DDOD?

- Globaleiddio:
 - Dim lle i ieithoedd lleiafrifol yn y ras tuag at dwf economaidd
 - Capi adfywiad y Gymraeg a Basgeg
 - Sylfaen cadarn sy'n gwneud dirywiad sylweddol yn anhebygol
 - Cofleidio ac annog dwyieithrwydd
- Ymfudo:
 - Mewnfudo - Tarfu ar gymdeithasau ieithyddol traddodiadol
 - Ond, hefyd yn cyflwyno cynulleidfaoedd newydd i'r iaith

CRYNODEB

- Datblygiad sylweddol yn y maes
- Haugen a Fishman yn haeddu clod
- Fishman - gormod o bwyslais ar bontio ieithyddol
- Y byd modern yn fygythiol
- Mae gofyn i gynllunwyr ieithyddol addasu

The background features abstract geometric shapes in shades of green and teal. A large teal shape is in the top left, a green shape is in the top right, and a teal shape is on the right side. A green shape is at the bottom left, and a large green shape is at the bottom right. The text is centered in the white space.

CWESTIYNAU...

LLYFRYDDIAETH

- Cooper, R.L (1989) Language planning and social change Cambridge, University of Cambridge.
- Cymraeg 2050: A Million Welsh Speakers (2017). Ar gael- <https://www.gov.wales/cymraeg-2050-welsh-language-strategy>
- Fishman, J. (2001) Can Threatened Languages be Saved?. Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters.
- Gartziarena, M. (2024) Pre and in-service teachers' language attitudes towards Basque [Seminar] Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant
- Geiriadur yr Academi (2003) Ar gael yn: <https://geiriaduracademi.org/rhagair/>
- Haugen, Einar. (1959) Planning for a standard language in modern Norway. Anthropological Linguistic. Indiana University.
- Karadog, A. (2024) Y Sefyllfa yn Llydaw [Seminar] Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant
- Lewis, M.P and Simons, G.F (2010) Assessing endangerment: Expanding Fishman's GIDS Revue Roumaine de Linguistique.
- Mesthrie, R. and Swan, J. and Deumert, A and Leap, W. (2009) Introducing Sociolinguistics Edinburgh University Press.
- UK Government (2022) Census 2021: population and household estimates for England and Wales. Ar gael- <https://www.ons.gov.uk/census>
- UNESCO, (2009) UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger UNESCO. Ar gael <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000187026>
-